

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ: ПРАКТИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

I. Цикл загальної підготовки.

1.2. Дисципліни науково-практичної підготовки

ВИКЛАДАЧ:

к.е.н., професор Галицька Е.В., e-mail: eleonora.galytska@ukma.edu.ua

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ: 3 ECTS

Заняття в аудиторії: 20 год (10 аудиторних занять по 2 академічні години)

Самостійна робота слухачів курсу: 70 год.

АНОТАЦІЯ

Однією з потреб сучасної вищої школи в Україні є удосконалення професійно-педагогічної підготовки аспірантів до викладацької діяльності та оволодіння ними основами професійної майстерності викладача. Так, успішне прослуховування курсу “Практика викладання фахових дисциплін” сприяє формуванню викладацької майстерності аспірантів з врахуванням нових методів та підходів, а також можливістю застосування новітніх smart-технологій у сучасному освітньому процесі.

Важливим результатом є формування нових сучасних висококваліфікованих кадрів – викладачів і науковців – для ЗВО, науково-дослідних та академічних інституцій. Так, близько половини випускників докторської школи за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» залишаються працювати і викладати на кафедрі фінансів НаУКМА, розробляють авторські дисципліни, беруть участь в Міжнародних наукових проектах.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ:

Метою курсу є розкриття педагогічних здібностей аспірантів спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» на основі отриманої фахової підготовки та формування у аспірантів практичних навичок щодо раціональних способів та прийомів навчального процесу з фінансових дисциплін.

Після завершення вивчення курсу “Практика викладання фахових дисциплін” аспіранти будуть вміти:

- підготувати й провести лекційне та практичне заняття студентам бакалаврату, обравши оптимальні методи викладання із застосуванням сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик відповідно до завдань, що стоять перед викладачем;

- організувати проведення самостійної роботи студентів, при цьому роз'яснити студентам основні форми здійснення самостійної роботи: опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних та семінарських занять, самостійне та поглиблене вивчення матеріалів курсу, виконання домашніх завдань та підготовка до виконання аудиторних контрольних робіт за основними темами курсу тощо;
- контролювати і оцінювати знання студентів.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
Опанування основних підходів, методів та прийомів організації освітнього процесу з фінансових дисциплін у вищій школі	Опрацювання матеріалу, підготовка до участі у дискусіях на заняттях	Відповіді на заняттях та участь в дискусіях
Вміння пояснити концептуальні основи фінансової системи та напрями визначення нової парадигми її розвитку	Опрацювання матеріалу, підготовка до участі у дискусіях на заняттях	Відповіді на заняттях та участь в дискусіях
Вміння підготувати й провести лекційне заняття студентам бакалаврату	Підготовка конспекту та презентації лекції	Конспект та презентація лекції
Вміння підготувати й провести практичні (семінарські) заняття з фінансових дисциплін	Підготовка методичних матеріалів для практичного заняття: плану роботи, завдань, роздаткового матеріалу, ситуаційних вправ, прикладів	Методичні матеріали до практичного (семінарського) заняття
Спроможність самостійно, творчо та ініціативно приймати рішення щодо проблем сучасної освіти та визначати доцільні методи в освітньому процесі	Участь у дискусіях на заняттях, групова робота над написанням есе	Презентація
Обґрунтовувати оптимальні методи викладання із застосуванням сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик відповідно до завдань, що стоять перед викладачем	Опрацювання матеріалу, робота над презентацією	Презентація

ЗМІСТ КУРСУ

Вступне слово. Практика викладання фахових дисциплін - самостійна навчальна дисципліна, спрямована на те, щоб підготувати аспірантів до самостійної практичної діяльності викладача в навчальних закладах різного типу. Завдання дисципліни – використати можливості навчального процесу для засвоєння найважливіших загально дидактичних методів, прийомів і засобів навчання та оцінювання знань студентів. Ці прийоми і засоби застосовуються при різних формах навчання, як традиційних, так і нетрадиційних. Передбачене активне залучення аспірантів до проведення відкритих семінарських, лабораторних занять, а також окремих лекцій з наступним детальним їх обговоренням, коментарями та порадами від членів Фахової ради. Значна увага приділяється правилам академічної доброчесності в науково-педагогічній діяльності.

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Аудиторні заняття	Самостійна робота
1	Значення та особливості викладання фахових дисциплін	6	2	4
2	Практика підготовки лекції з фахових дисциплін	13	3	10
3	Практика проведення лекційного заняття	15	2	13
4	Практика проведення семінарських і практичних занять з фахових дисциплін	17	4	13
5	Сучасні методи активізації навчального процесу. Ділова гра як метод навчання	8	2	6
6	Організація самостійної роботи студентів	8	2	6
7	Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи	15	3	12
8	Контроль та оцінювання знань студентів з фінансових дисциплін	8	2	6
	Всього годин	90	20	70

Зміст курсу

Тема 1. Значення та особливості викладання фахових дисциплін

1. Методика викладання фахових дисциплін як наука та навчальна дисципліна
2. Навчально-методичне забезпечення викладання фахових дисциплін
3. Різновиди методів навчання при вивченні фахових дисциплін
4. Інноваційні технології навчання в фінансовій освіті

Тема 2. Практика підготовки лекцій з фахових дисциплін

1. Лекція – основна форма навчання, її основні функції та роль.
2. Види лекційних занять, методичні підходи до підготовки кожного виду лекцій.
3. Основні етапи підготовки лекції, їх характеристика.
4. Структура лекції: план, вступ, основна та заключна частини, їх характеристика.
5. Конспект лекції, основні вимоги до його розробки. Логіка взаємозв'язку основних питань теми.
6. Робота над текстом лекції до її проведення.

Тема 3. Практика проведення лекційних занять

1. Вступ, як найважливіша стадія лекції.
2. Методичні підходи до викладу основної частини лекції.
3. Методичний стиль викладача, характеристика.
4. Конспектування, як один з найважливіших засобів концентрації уваги студентів
5. Заключна частина лекційного заняття.
6. Робота викладача після проведеної лекції.

Тема 4. Методика проведення семінарських і практичних занять з фахових дисциплін

1. Практичні заняття, методичні підходи до їх проведення.
2. Семінарські заняття, їх основні функції та види. Методика їх проведення.
3. Дискусія, методичні підходи до проведення кожного з різновидів дискусії.
4. Розбір конкретних економічних ситуацій як один із методів активізації навчання.

Тема 5. Методи активізації навчального процесу. Ділова гра як метод навчання

1. Роль активних методів навчання у сучасній освіті
2. Принципи активного навчання
3. Методи активізації лекційних занять
4. Методи активізації навчання на семінарських і практичних заняттях
5. Особливості ділової гри порівняно з іншими методами активного навчання
6. Етапи та принципи проведення ділової гри

7. Методика проведення ділової гри

Тема 6. Організація самостійної роботи студентів

1. Організація самостійної роботи студентів, необхідність її поєднання з іншими формами навчального процесу.
2. Форми і методи організації самостійної роботи.
3. Підготовка до лекційних, практичних та семінарських занять.
4. Підготовка до поточного експрес-контролю (з кожної теми), рубіжного, коли оцінюються знання з 2-3 тем, та підсумкового.
5. Система самоконтролю, її методичне забезпечення.

Тема 7. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи

1. Сутність та характерні риси дистанційного навчання
2. Організаційно-методичні моделі дистанційного навчання.
3. Застосування smart-технологій у сучасному освітньому процесі
4. Дистанційне навчання як засіб стимулювання самоосвіти

Тема 8. Проведення контролю та оцінювання знань студентів з фахових дисциплін

1. Контроль як методична проблема
2. Компоненти контролю знань студентів
3. Функції контролю та оцінювання знань
4. Форми контролю успішності навчання

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Максимальна оцінка за курс складає 100. Це включає оцінку роботи на заняттях та презентацію підсумкового проекту.

Оцінювання результатів навчання

№	Форма оцінювання	Кількість балів
1	Участь у обговоренні питань на семінарах, підготовці тематичних виступів.	5
2	Підготовка конспекту лекцій та презентації для проведення лекційного заняття	30
3	Підготовка конспекту лекцій для проведення практичного заняття	25
4	Презентація щодо сучасних методів навчання студентів у процесі фахової підготовки	10
Залік		30
Усього		100

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	Добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70	Задовільно		D (задовільно)
60 – 65			E (достатньо)
30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (неприйнятно – з обов’язковим повторним курсом)

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до екзамену) складає 30 балів. У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче 29 балів) аспірант зобов’язаний повторно вивчити дисципліну. У разі отримання оцінки «незадовільно» аспірант має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо». Замість перескладання комісії аспірант може обрати повторне вивчення дисципліни.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року)

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/71-normativni-dokumenty

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА:

1. Методика викладання фінансово-економічних дисциплін: навчально-методичний посібник / Е. В. Галицька, Т. Г. Буй, Н. А. Донкоглова. - Київ: НаУКМА, 2015. - 67 с
2. Методика викладання фінансово-економічних дисциплін: навчальний посібник / І. М. Найдьонов, А. І. Ігнатюк. - 2-ге вид. - Київ : Купріянова, 2005. - 382 с.
2. Методика викладання фінансової грамотності: навч. посіб. / За ред. д.е.н., професора Кізими Т.О. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. – 200 с.
3. Методика викладання фінансових дисциплін : навчальний посібник / Л. М. Худолій; Європейський університет. – Київ : Видавництво Європейського університету, 2005. - 75 с.
4. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / Укл. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Левківський, Ю. В. Сухарніков. – К.: Вид-во НМЦВО МОНУ, 2004. – 24 с.
5. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / В. М. Нагаєв. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 236 с.
6. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : Наказ МОНмолодьспорт України від 01.10.2012 № 1060. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
7. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
8. Положення про дистанційне навчання (Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 21.01.2004 № 40) [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#n18>

ДОДАТКОВА:

9. Балягіна І. А., Богорад М. А., Ковальчук Г. О. Методика викладання економіки: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц //К.: КНЕУ. – 2005.
10. Девід Віт (David Wheat). Системно-динамічні моделі: основні етапи побудови моделей системної динаміки з використанням програмного пакета IThink 10. Практичний посібник з системної динаміки для роботи в комп'ютерному класі / Девід Віт, Я. В. Стельмашенко, О. І. Фарина. – К.: НаУКМА, 2013. – 56 с.
11. Волокита А. Специфіка інформаційних систем на основі технології cloud computing [Електронний ресурс] / А. Волокита, В. Мухін, В. Стешин. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vcndtu/2011_53/29.htm.
12. Галицька Е.В., Донкоглова Н.А. Роль курсу «Методика викладання фінансово-економічних дисциплін» та «Педагогічної практики» у підготовці студентів магістерської програми // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції “Педагогіка: традиції та інновації». [Електронний

- ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/ped/20feb2017/11.pdf>.
13. Галицька Е.В., Донкоглова Н.А. Роль та основні підходи до організації самостійної роботи студентів (2016). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/11666/Halytska_Rol_ta_o_snovy_pidkhody_do_orhanizatsii_samostiinoi_roboty_studentiv.pdf?sequence=1
14. Галицька Е.В., Донкоглова Н.А. Застосування статистичних методів у дослідженні психолого-педагогічних аспектів діяльності студентів вищих навчальних закладів // [Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах](#). – 2013. – Вип. 32. – С. 521-525. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2013_32_72.
15. Галицька Е., Донкоглова Н. Природа конфліктів у вищих навчальних закладах та шляхи їх розв'язання // Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. – 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3769/Halytska_pryroda.pdf?sequence=1
16. Галішнікова Є. Використання інтерактивної Smart-дошки в процесі навчання / Є. Галішнікова // Науковий вісник. – 2014. – № 4. – С. 8-10.
17. Мельничук І. М. Розвиток дистанційного навчання в економічній освіті // Молодий вчений. – 2017. – Т. 42. – №. 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/2/119.pdf>
18. Корсунська Л. М. Концепція smart-освіти: загальне навчання, цифрові підручники і smart-школи / Л. М. Корсунська // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2013. – № 11. – С. 77-80.
19. Прімерова О.К., Дадашова П.А. Вивчення економіки методами системної динаміки в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» // Матеріали V Міжнародної наукової конференції "Соціальне прогнозування та проектування майбутнього країни в умовах глобальних конфліктів". — Запоріжжя: КСК-Альянс, 2015. — С. 51–52.
20. Тихомирова Н.В. Глобальна стратегія розвитку smart-суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html>.
21. Becker, William E. Teaching Economics at the Start of the 21st Century: Still Chalk-and-Talk // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.deepdyve.com/lp/americaneconomic-association/teaching-economics-at-the-start-of-the-21st-century-still-chalk-andL VVYpRfWZM>
22. Castro R. Blended learning in higher education: Trends and capabilities // Education and Information Technologies. – 2019. – Т. 24. – №. 4. – С. 2523-2546. – Access mode: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10639-019-09886-3>.
23. Dadashova P. The role of econometrics in modern finance education in Ukraine. – 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12408/The_role_of_econometrics_in_modern_finance.pdf?sequence=1

-
24. Kort B., Reilly R., Picard R. An affective model of interplay between emotions and learning: Reengineering educational pedagogy-building a learning companion. / In Proceedings of IEEE Intl. Conf. on Advanced Learning Technology – Madison, WI: Computer Society. – 2001. – pp. 43-48.
25. Plummer D. C. Cloud Computing Confusion Leads to Opportunity / Daryl C. Plummer, David W. Cearley, David Mitchell Smith – Report № G00159034. – Gartner Group, 2008 [Electronic resource]. – Access mode: http://www.gartner.com/it/content/868800/868812/cloud_computing_confusion.pdf.